

ZPOW-6126-9/19

UCHWAŁA NR 235/2019
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 września 2019 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Skuteczni Piotra Liroya-Marca
od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach

Na podstawie art. 218 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Skuteczni Piotra Liroya-Marca, złożonego przez Pełnomocnika Wyborczego tego Komitetu, od uchwały nr 3 Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach z dnia 5 września 2019 r. w sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów na posłów Komitetu Wyborczego Skuteczni Piotra Liroya-Marca w okręgu wyborczym nr 18, w związku z wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi na dzień 13 października 2019 r.

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą z dnia 5 września 2019 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów, zgłoszonej w okręgu wyborczym nr 18 przez Komitet Wyborczy Skuteczni Piotra Liroya-Marca, z powodu niezyskania wymaganego poparcia wyborców, tj. niespełnienia wymogu określonego w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 9 września 2019 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Skuteczni Piotra Liroya-Marca. W odwołaniu wniesiono o:

- 1) ponowne przeliczenie podpisów dostarczonych przez Komitet do Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach, w obecności przedstawiciela Komitetu;
- 2) ponowną weryfikację podpisów uznanych przez Okręgową Komisję Wyborczą

w Siedlcach za nieczytelne.

Poza tym wnosząca odwołanie zarzuca Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach:

- 1) dokonanie ponownej weryfikacji złożonych podpisów poparcia, w wyniku której Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach podjęła uchwałę w sprawie odmowy rejestracji zgłoszonej przez Komitet listy kandydatów na posłów, w sytuacji gdy zgłoszona lista kandydatów została już uprzednio zarejestrowana;
- 2) niepoinformowanie Komitetu lub osoby zgłaszającej listę kandydatów o zarządzeniu ponownej weryfikacji złożonych podpisów poparcia, co uniemożliwiło Komitetowi uczestnictwo w prowadzonych przez Komisję czynnościach;
- 3) dokonywanie weryfikacji złożonych podpisów poparcia w sposób subiektywny i jednostronny przy niewystarczającej liczbie osób sprawdzających oraz podczas nieobecności przedstawicieli Komitetu zgłaszającego daną listę kandydatów;
- 4) niesłuszne zakwestionowanie podpisów poparcia w sytuacji podania innego adresu zamieszkania niż adres umieszczony w spisie wyborców, przy czym wnosząca odwołanie wskazuje, że przepisy Kodeksu wyborczego posługują się pojęciem stałego zamieszkiwania na terenie danego okręgu wyborczego, co jej zdaniem nie jest tożsame z figurowaniem w tamtejszym rejestrze wyborców;
- 5) sprawdzanie prawidłowości adresów w oparciu o rejestr wyborców, co zdaniem wnoszącej odwołanie nie jest wystarczające i wymaga „dokładniejszej kontroli ich zgodności” z kryterium zawartym w art. 210 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Zgodnie z art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego lista kandydatów powinna być poparta, w sposób, o którym mowa w art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego, podpisami co najmniej 5 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Należy szczególnie podkreślić, że zgodnie z art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego: „Wyborca udzielający poparcia liście kandydatów składa podpis na karcie wykazu osób popierających listę **obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL**”. Zatem to nie Państwowa Komisja Wyborcza, lecz ustawodawca wprost przesądził o konieczności czytelnego wskazania wszystkich wymienionych wyżej danych (poza własnoręcznym podpisem)

w wykazie osób udzielających poparcia m. in. dla zgłoszenia listy kandydatów na posłów. Ponadto zasady dotyczące prawidłowego podania wszystkich danych w wykazie podpisów obywateli udzielających poparcia dla zgłoszenia listy są od wielu lat takie same we wszystkich wyborach. Ścisłe spełnienie ustawowych warunków przez udzielającego poparcia jest zatem niezbędne, gdyż niedotrzymanie chociażby jednego z nich uniemożliwia sprawdzenie, czy popierający zgłoszenie ujęty jest w rejestrze wyborców, a więc czy posiada prawa wyborcze. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m. in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składające podpisy znają swój adres zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że zgodnie z art. 18 § 1 Kodeksu wyborczego stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Stosownie do § 5 tego przepisu: **„Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności”**. Dlatego też, jedynie sprawdzenie w rejestrze wyborców umożliwia potwierdzenie, że osoba udzielająca poparcia zamieszkuje na obszarze danego okręgu wyborczego. Zasada ta obowiązuje od wielu lat, również na mocy przepisów Ordynacji wyborczych obowiązujących przed wejściem w życie Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że zgodnie z art. 28 Kodeksu cywilnego można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania. Oznacza to, że osoby udzielające poparcia dla utworzenia komitetu wyborczego, kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, liście kandydatów na posłów, lub kandydatowi na senatora, liście kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego oraz liście kandydatów na radnych, ale także inicjatywie przeprowadzenia referendum, na wykazie podpisów powinny wskazać adres, pod którym stale zamieszkują, co jest potwierdzone wpisem do rejestru wyborców. Nie ulega zatem wątpliwości, że adres zamieszkania, o którym mowa m. in. w art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego, musi być zgodny z adresem ujęcia w rejestrze wyborców. Tylko w taki sposób można zweryfikować posiadanie m. in. czynnego prawa wyborczego w wyborach. Przyjęcie innej interpretacji umożliwiłoby każdemu wyborcy, również niezamieszkującemu na obszarze danego

okręgu wyborczego, udzielenie poparcia liście kandydatów zgłaszanej w danym okręgu, na podstawie jego oświadczenia o zamieszkiwaniu w danej miejscowości na obszarze tego okręgu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zasady dotyczące zgłaszania list kandydatów na posłów, w tym szczegółowe regulacje dotyczące prawidłowego sporządzania wykazu podpisów poparcia (w tym obowiązku czytelnego wpisywania wszystkich danych wyborcy) zostały podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji w „Informacji o zasadach i sposobie zgłaszania list kandydatów na posłów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.” (ZPOW-611-17-19) w dniu 10 sierpnia 2019 r. Również wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej, zawierające szczegółowy opis procedury związanej z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów i sprawdzania wykazu podpisów poparcia (uchwała Nr 85/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.), dostępne są na wymienionej wyżej stronie internetowej. Dlatego też każdy komitet wyborczy oraz każdy zainteresowany wyborca miał możliwość zapoznania się z obowiązującymi zasadami w zakresie prawidłowego sporządzenia wykazów podpisów poparcia oraz zasad ich sprawdzania przez okręgowe komisje wyborcze. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że w wymienionej informacji i wytycznych szczegółowo wskazano m. in. jak należy poprawnie wskazać adres zamieszkania wyborcy, tj. że obejmuje on: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu (mieszkania). Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. **Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie.** Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym

i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa także, że również postanowienia Sądu Najwyższego aprobują praktykę organów wyborczych stosowaną przy weryfikacji podpisów poparcia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2011 r. sygn. akt III SW 8/11). W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wskazał, że *„Obowiązek zebrania co najmniej 1.000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje, jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie”*.

W związku z informacjami o nieprawidłowościach wykrytych w wykazach podpisów poparcia dołączonych do zgłoszeń list kandydatów na posłów Komitetu Wyborczego Skuteczni Piotra Liroya-Marca w innych okręgach wyborczych, Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach postanowiła o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w trybie określonym w art. 217 Kodeksu wyborczego. W wyniku sprawdzenia wszystkich podpisów uznanych wcześniej za złożone prawidłowo przez porównanie danych osobowych zawartych w wykazie z danymi ewidencji PESEL, Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach stwierdziła następujące wady:

- brak, nieczytelne, inne imię lub nazwisko : 133 pozycje;
- brak, nieczytelny, inny adres: 503 pozycje;
- niepełny adres: 195 pozycji;
- brak, nieczytelny, inny, niepełny numer PESEL: 329 pozycji;
- brak podpisu, podpis innej osoby: 3 pozycje;

- wyborca spoza okręgu: 135 pozycji;
- poparcie udzielone przez osobę zmarłą: 22 pozycje;
- poparcie udzielone przez tą samą osobę więcej niż raz: 505 pozycji.

W wyniku ponownej weryfikacji Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach stwierdziła, że przedłożone arkusze poparcia zawierają 4 649 podpisów, które można uznać za złożone poprawnie. W związku z powyższym odmówiła rejestracji zgłoszonej przez Komitet listy kandydatów na posłów z powodu niespełnienia wymogu określonego w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje, że przepisy Kodeksu wyborczego nie zabraniają przeprowadzenia postępowania, o którym mowa w art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego, po wydaniu protokołu rejestracji listy. Zgodnie bowiem z tym przepisem, komisja może podjąć decyzję o przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w razie uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów bądź wiarygodności podpisów. Zatem w sytuacji, gdy Komisja powzięła tego rodzaju informacje i wątpliwości po zarejestrowaniu listy, uprawniona była do podjęcia decyzji o ponownym sprawdzeniu wykazów, w trybie określonym w art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego.

Okręgowa komisja wyborcza uprawniona jest także do uchylecia wydanego przez siebie protokołu rejestracji listy, jeżeli w wyniku postępowania sprawdzającego okaże się, że zgłoszona lista nie uzyskała jednak poparcia wymaganej w Kodeksie wyborczym liczby podpisów wyborców.

Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach, po ustaleniu, że zgłoszenie listy kandydatów nie uzyskało poparcia co najmniej 5 000 prawidłowo złożonych podpisów poparcia, słusznie odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów zgłoszonej przez Komitet Wyborczy Skuteczni Piotra Liroya-Marca.

Państwowa Komisja Wyborcza, po dokonaniu w dniu 10 września 2019 r. weryfikacji, uznała za złożone w sposób prawidłowy 20 podpisów zakwestionowanych uprzednio przez Okręgową Komisję Wyborczą w Siedlcach z powodu nieczytelnie wskazanego nazwiska, adresu lub numeru PESEL osób popierających zgłoszenie.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza jednocześnie, że mimo ponownej weryfikacji podpisów zakwestionowanych przez Okręgową Komisję Wyborczą w

Siedlcach zgłoszenie listy nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza uznała, że liczba wyborców, którzy udzielili poparcia zgłaszanej liście kandydatów na posłów wyniosła 4 669, zatem nie przekroczyła wymaganej liczby 5 000.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Zastępcy Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Kozielowicz

Sylwester Marciniak

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Błuś

Zbigniew Cieślak

Arkadiusz Despot-Mładanowicz

Grzegorz Jędrejek

Wojciech Sych